

Coleopterologiska bidrag. 16—18.

Av

ANTON JANSSON.

16. Strödda anteckningar om svenska skalbaggar.

Carabus nitens L. ab. *fennicus* GÉH. — Då denna på de avbrutna täckvingsribborna lätt igenkända aberration icke hittills anmärkts för Sverige, vill jag här fästa uppmärksamheten på densamma. Jag äger den i ett ex., taget vid Lenstad på Öland av tandläkare L. HAGLUND, Kalmar, och har själv tagit den i ett ex. på Fårön, i Sudersandsdynerna, år 1924 samt har slutligen ett ex. taget av folkskollärare O. RINGDAHL, Hälsingborg, i Öja på Gotland $\frac{1}{8}$ 1920 »på alvarmark». På samtliga ex. äro alla ribborna avbrutna, de två yttre dock mest.

Nebria livida L. — Då det torde vara av intresse att få närmare utrett, vilka former av denna art som vi ha i vårt land, vill jag som ett bidrag omnämna vad som därav finnes i min samling. Av nominatformen med sidorna och spetsen av täckvingarna brett gula har jag endast ex. från Halland: Falkenberg (G. A. RINGSSELLE och HAGLUND). Av var. *lateralis* F. med sidorna och spetsen smalt gulkantade föreligger ett ex. också från Falkenberg (HAGLUND), och vidare har jag tagit den tämligen talrikt vid Hornsjön på Öland (se sidan 51 i »Faunistiska och biologiska studier över insektlivet vid Hornsjön på norra Öland». Arkiv för zoologi 1922). Denna varietet uppgives också av E. MJÖBERG (»Biologiska och morfologiska studier över Fåröns insektfauna». Arkiv för zoologi 1915) såsom funnen vid Eketräsk på Fårön. Då jag sommaren 1924 vistades på Fårön, sökte jag just vid Eketräsk efter bl. a. *Nebria livida* och fann den också ehuru endast i ett ex., men detta tillhörde den i Sverige förut icke anmärkta var. *sibirica* CZIKI (*thoracica* KROG.), som står *lateralis* nära men avviker genom att ha halssköldens disk förmörkad. Samtliga dessa former äro påträffade i Finland.

Asaphidion caraboides SCHR. — I v. Häradshövding J. HULTGREN'S i Örebro samling finnas två ex. av denna art, på nåletiketten märkta »Örebro». Ex. äro sannolikt tagna för lång tid tillbaka, och tyvärr erinrar sig hr HULTGREN ej omständigheterna vid fyndet. Arten förekommer enligt REITTER (Fauna Germanica) i hela Tyskland men är mig veterligt icke anträffad i våra grannländer.

Patrobus assimilis CHAUD. och *P. atrorufus* STRØM. — Svårigheten att skilja dessa två arter säkert från varandra beror på att det av t. ex. REITTER (Fauna Germanica) angivna kännetecknet, den hos *atorufus* (*excavatus* PAYK.) framspringande tandformiga skuldervinkeln, som saknas hos *assimilis*, icke alltid är pålitligt, i det tanden hos en del ex. kan vara mycket svagt utvecklad. Samma är förhållandet med punkturen på pro- och mesosternums episterna, vilken normalt är grövre och tätare hos *assimilis* än hos *atorufus* men kan variera rätt mycket, så att detta relativa kännetecken blir av tvivelaktigt värde. Den danske coleopterologen AUG. WEST har emellertid i en artikel i Flora og Fauna 1925 (»*Patrobus assimilis* CHAUD. Ny Løbebille for den danske Fauna») fäst uppmärksamheten på en annan karaktär, anförd av SEIDLITZ (Fauna Baltica) och vars konstans sedermera understrykes av MUNSTER i en artikel i Norsk Ent. Tidsskrift bind II hefte I: »*Patrobus atrorufus* STRØM og *assimilis* CHAUD». Det gäller ögonfårornas (ej att förväxla med pannfårornas), d. v. s. den omedelbart på insidan av ögat löpande fårans, förlängning framåt. Dessa förlöpa hos *atorufus* fullständigt parallellt men äro hos *assimilis* något konvergerande, så att det upphöjda partiet av pannan mellan denna fåra och de framåt alltid konvergerande pannfårorna hos *atorufus* blir bredare framtill men hos *assimilis* jämbrett. Jag har använt mig av denna karaktär vid genomgåendet av mitt material och funnit den vara synnerligen värdefull för särskiljandet av de båda arterna. Enligt GRILLS katalog skall *atorufus* vara utbredd över hela landet och *assimilis* förekomma Lappland—Småland. Efter mitt material att döma torde denna senare uppgift hålla streck. Jag har *assimilis* nämligen från Lappland, flera lokaler, från Stockholmstrakten: Nacka (Mjöberg) samt från Småland: Tävelsås (H. LOHMANDER). I Närke har jag emellertid icke funnit arten. Den föreligger också från Gotland, där jag tagit den vid Sanda, samt från Fårön, där jag träffat den vid Vinor. På Gotland förekommer även *atorufus*, som ställvis är allmän vid kusten under tång.

Det må tilläggas, att hos den fjälltrakterna ned till Dalarne tillhörande *P. septentrionis* DEJ. äro ögonfårorna konvergerande som hos *assimilis*, och för särskiljande av dessa två har man att hålla sig till täckvingarnas relativa längd, strieringens styrka o. s. v.

Gyrinus caspius MÉN. nec RÉG. — I min samling ha som *Gyrinus bicolor* PAYK. suttit instuckna två ex. tagna i Skåne av STÅL, sålunda två äldre ex. Vid en revision av mina *Gyrini*, vilken jag fann mig föranlåten företaga på grund av bl. a. förekomsten i Sverige av *G. opaeus* C. R. SAHLB. i Norrland befanns, att det ena av de nämnda två ex. väl är *bicolor* men det andra ett tydligt *caspius* MÉN. nec RÉG. Denna art, som förut ej anmärkts för Sverige, har enligt MUNSTER (»Gyrinidae (Col.). De norske arter.» — Norsk Entomologisk Tidsskrift, bind II, hefte I) närmast anträffats på två ställen i sydöstliga Norge, vidare i Danmark samt tillhör i övrigt mellersta och södra Europa och går i Asien till Tibet. Arten synes lätt att skilja genom de av REITTER (Fauna Germanica) omnämnda kännetecknen, särskilt genom den inbukade, inåt förkortade punktraden på halsskölden, som hos *caspius* löper avgjort närmare kanten än hos *bicolor*. Detta kännetecken synes, om man får döma enbart av mitt ex., vara en mycket god karaktär.

Micropeplus fulvus ER. — I Ent. T. 1911 sid. 52 har framlidne EMIL SANDIN meddelat fyndet av denna då för Sverige nya art i Släps socken, Halland, där den togs i sållgods från en gammal lada. I tandläkare L. HAGLUNDS, Kalmar, samling finnes ett ex. av *M. fulvus* bland ex. av *M. porcatus* F., taget vid Kalmar. Sommaren 1926, $\frac{2}{6}$ och $\frac{3}{7}$, fann jag arten ute i naturen, nämligen vid Sanda på Gotland, där ett par ex. anträffades i sållgods från en hög med trädgårds- och annat avfall.

Stenus guttula MÜLL. — Känd enligt GRILL hos oss från Skåne och Västergötland. I amanuens HANS LOHMANDERS sällningsmaterial från Skåne finnes ett ex. taget $\frac{2}{10}$ 1925 vid Trolleholm i Skåne. Nu senast, sommaren 1927, har hr LOHMANDER tagit arten också på Gotland, nämligen i ett ex. $\frac{2}{5}$ vid Visby på en strandbrant med al, under stenar på fuktig jord.

Stenus clavicornis SCOP. v. *obscuripalpis* HUB. — Länge hade jag i eget eller andra samlares svenska *Stenus*-material sökt efter *providus* ER. och *Rogeri* KR., innan jag lyckades finna någon av dem. En anhaltsstation på vägen dit, skulle man nästan kunna säga, var en hithörande art med helt mörk sista maxillarpalpled, som dock liksom det mesta dubiösa i den vägen måste föras till *clavicornis* SCOP. v. *obscuripalpis* HUB. Denna form har jag tagit i Fide på Gotland (ex. godhetsfullt granskat av den bekante Stein-kännaren L. BENICK i Lübeck), och jag har också sett ett ex., taget av H. LOHMANDER i Öjaby, Småland, och ett ex. taget i Loos i Hälsingland av d:r O. SJÖBERG. Tillvaron av denna varietet gör det, såsom hr BENICK framhåller i brev, svårt att med säkerhet skilja honkönnet av *clavicornis* från honkönnet av *providus* och även *Rogeri*. Med ♂ möter det ju icke svårigheter. *S. pro-*

vidus är enligt THOMSON funnen i Skåne. Jag har icke lyckats få se svenska ex. av denna art, men av *Rogeri* har jag följande ex. i min samling: 4 ex. tagna $\frac{23}{4}$ 1926 i Skåne: Stehag vid Ringsjöstranden, i blockrikt, delvis uthugget alkärr, mycket sankt (låg liggande), grästuvigt, inåt begränsat av gammalt högt strandhak, ovanför vilket ren bokskog (H. LOHMANDER, 1 ex. granskat av hr BENICK); 1 ex. Skåne: Tyringe (L. HAGLUND); 1 ex. Skåne: Benestad $\frac{5}{10}$ 1923 (H. LOHMANDER). Ett ex. har tämligen likartad skulptur på halsskölden ända fram till framkanten, men täckvingarnas längd och bredd i förhållande till halssköldens göra dock, att ex. måste föras till *Rogeri*, ej till *providus*.

Stenus scrutator ER. — Även beträffande denna art vinnes full trygghet vid bestämningen först med ♂-ex. THOMSON liksom GRILL kände den endast från Skåne, och jag äger också ett ex. taget i Skåne av THOMSON samt ett annat taget $\frac{24}{4}$ 1921 i Verum på Borgön i Skeingesjön under al invid murrester nära stranden (H. LOHMANDER). Arten föreligger emellertid också från Öland och Gotland i mitt material. På den förstnämnda ön har den tagits av LOHMANDER vid Torslunda $\frac{4}{6}$ 1924, 1 ex., samt på Gotland av fil. mag. C. H. LINDROTH, 3 ex. tagna vid Närsåns mynning 1923.

Stenus silvester ERICHS. — Ävenledes av THOMSON (och GRILL) endast känd från Skåne. I hr LOHMANDERS material från Västergötland finnes emellertid ett ex. taget på Billingen $\frac{24}{5}$ 1925 vid Skultorp nedom ostbranterna, i buskageartad alkärr i flack bäckdal, på skuggigt ställe, under *Spiraea ulmaria*. (Ex. granskat av hr BENICK.)

Stenus niveus FAUV. — Ett ex. av denna art befann sig i en sändning determinanda tagna vid Ludvika i Dalarna av fil. mag. K.-H. FORSSLUND. Det tillhör enligt hr BENICK, som granskat ex., ab. *carens* REY (*niveoides* GUSM.), vilken har maxillarpalpelderna mörka. Detta är det första från Sverige anmärkta ex. av denna sällsynta art. Från Finland är den emellertid känd i ett ex., i KROGERUS' samling, taget i Inari, enligt L. BENICK: »Über nordpalaearktische Steninen, vorwiegend aus dem zoologischen Museum in Helsingfors (Col. Staph.)». (Meddelanden av Societas pro Fauna et Flora Fennica h. 46, Helsingfors 1921.) Enligt samme författare i »Notizen über europäische Steninen» (Col. Rundschau Nr 7/9 1917) är arten i Nordtyskland ett »ausgesprochenes Moortier».

Lathrobium laevipenne HEER. — Ett vackert och tydligt ♂-ex. av denna i Fennoscandia ej förut anmärkta art fanns bland fil. mag. K.-H. FORSSLUNDS determinanda. Det är taget av hr FORSSLUND $\frac{5}{5}$ 1921 i Östergötland vid Glan. Arten tillhör Mellaneuropa och förekommer enligt REITTER (Fauna Germanica) sällsynt i Tyskland.

Heterothops binotata GRAV. — Två ex. av denna för Sverige nya art föreligga i hr LOHMANDERS material från Bohuslän, Öds-mål, insamlade $\frac{3}{9}$ 1926 jämte *Bembidion saxatile* GYLL., *Omalium riparium* C. G. THOMS., *Quedius umbrinus* ER., *Ocalea picata* STEPH. och *Anthicus ater* PANZ. under gammal *Zostera* på hållar mellan stora stenar vid havsstranden. *H. binotata* är i motsats till de övriga arterna av släktet ett havsstrandsdjur, och då den anträffats såväl i Norge som i Danmark, kunde man vänta dess förekomst också hos oss.

Gymnusa variegata KIESW. — Sedan gammalt har denna art hos oss varit känd från Dalarne, där den under senare årtionden tagits talrikt i Älvdalen av tandläkare L. HAGLUND, Kalmar. Där-efter fann framlidne AXEL FRISENDAHL den i Jämtland (se Ent. T. 1916 sid. 31), och bland determinanda mig tillsända av telegraf-kommissarie J. A. ARNBERG, Sollefteå, var ett ex. av arten taget därstädes.

Myllaena brevicornis MATTH. (*gracilis* HEER, C. G. THOMS.). — Hos oss har denna art endast varit anmärkt från Skåne (THOM-SON: tagen vid en bäck vid Ramlösa). I hr LOHMANDERS mate-rial av microcoleoptera insamlade vid sällning föreligger den också från följande lokaler i Skåne: Stehag (i kärrigt stråk med al, lind, sälg, *Spiraea ulmaria*, *Carices* o. s. v. i skogssluttning med ek och hassel, $\frac{23}{4}$ 1926), Röstånga, Forsakar i Degeberga (på bottnen av djup bäckravin vid foten av bokskogssluttning, under löv på kärrmylla, föga vegetation, $\frac{3}{8}$ 1926), Benestad, Romeleåsen, Sträntemölla i Rörum (på lundartat, skuggigt ställe i bottnen av bred bäckdal med alm, ask, hägg, *Ribes*, *Mercurialis*, *Allium ursinum*, *Aegopodium*, $\frac{1}{8}$ 1926). Vidare är arten tagen vid Tyringe av dr L. HAGLUND. Den går emellertid genom Halland långt upp i Västergötland. Sålunda har hr LOHMANDER tagit den talrikt i Frölinge (alkärrartat ställe i sänka mellan bokskogsbevuxna höjder, med *Sphagnum* och rikligt bok- och allöv, $\frac{14}{9}$ 1925), i Simlångs-dalen, nära Mohult (bokskogsremsa på sydosstluttning, vid bäck-rännilar, med något al, hassel och ormbunkar och mest sterilt löv-täcke, $\frac{12}{9}$ 1925), i Lagadalen nära Laholm (på lundäldartad, sandig östsluttning med al, asp, rönn, ek, hallon och med mest grov förna, $\frac{12}{9}$ 1925) samt vid Knäred (på bokskogsbevuxen höjd, nord-ostsluttning mot ådalen, på skuggigt ställe med rikligt inblandad lind, steril lövmatta, sandig mylla, $\frac{7}{9}$ 1925). Från Västergötland föreligger den från Gerumsberget (västsidan, nederst i slutningen, kalkkärrsartat ställe med *Carex*, *Schoenus*, *Primula farinosa*, på öppen blöt zon med enstaka björkar och videbuskar, för övrigt tall, björk och hassel, $\frac{22}{5}$ 1925) samt på Mösseberg (på sydsidan, under al utmed bäck i bottnen av dalklyfta, bland förna på kärr-mylla, $\frac{31}{5}$ 1925) och vid Varnhem (i dalgången mellan nord- och

syd-Billingen i fuktig björkskog invid bäck, med frodig örtvegetation, mest *Spiraea ulmaria*, samt *Equisetum*, *Sphagnum*, $\frac{7}{6}$ 1925). Nu senast föreligger arten också från Gotland, där hr LOHMANDER tagit ett ex. $\frac{27}{5}$ 1927 vid Visby på samma plats som *Stenus guttula*.

Gyrophæna lucidula ER. — Dr L. HAGLUND, Kalmar, har tagit denna art på Öland. Förut hos oss endast känd från Skåne.

Tachyusa ER. — Utom BOHEMANS fynd av *T. coarctata* ER. i Lappland synes ingen av våra två arter *Tachyusa* s. str. vara antecknad såsom funnen utanför Skåne. I min samling har jag emellertid *T. constricta* ER. från Lerje i Västergötland (E. SANDIN) och *T. coarctata* ER. från Kalmar (L. HAGLUND).

Alaobia scapularis C. R. SAHLB. — I Ent. Tidskrift, sid. 208 har denna art angivits som funnen vid Hjälmararen på Södermanlands-sidan, en uppgift som i samma tidskrift 1921, sid. 180, av mig återtagits. Arten finnes emellertid vid Hjälmar-stränderna, där jag sedermera, 1922, fann den vid östra Sundholmen i Stora Mellösa socken på Närkes-sidan. Den förekom här tillsammans med bl. a. *Atheta (Dochmonota) clancula* ER. under nedfallna multnade löv och andra växtämnen i en skyddad, solvarm liten vik med buskage, vattenväxtvegetation och vassbälte. Samma år 16 juni tog jag genom hånving ett flygande ex. av arten vid Markkärret i Almby socken, Närke. Vidare äger jag ett ex. taget av hr LOHMANDER vid Ottenby på Öland $\frac{29}{5}$ 1924.

Atheta C. G. THOMS. (*Aloconota* C. G. THOMS.). — I Ent. Tidskrift 1921, sid. 180—181, ha några nya svenska fyndorter kunnat läggas till de torftiga förut kända för *A. insecta* C. G. THOMS. och *A. sulcifrons* STEPH. I min samling har jag nu dessutom den förra arten från Stockholms-trakten (J. HULTGREN), den senare från flera lokaler i Billingen-trakten (H. LOHMANDER). *A. sulcifrons* är sålunda av hr LOHMANDER tagen på Billingen vid Skultorp $\frac{29}{5}$ 1925 nedom ostbranterna, i buskageartat alkärr uti flack bäckdal, på skuggigt ställe med *Spiraea ulmaria*, 1 ex., vidare $\frac{29}{5}$ 1925 vid Skultorp nedom ostbranterna på alkärrartat skuggigt ställe med typiska socklar, 5 ex., i Varnhem $\frac{7}{6}$ 1925 i dalgången mellan nord- och syd-Billingen i fuktig björkskog med frodig örtvegetation (mest *Spiraea ulmaria*) samt *Equisetum*, *Sphagnum* etc. vid bäck, 1 ex., och slutligen i Varnhem $\frac{7}{6}$ 1925 nedom rasbranten på Billingens nordsida i alkärr med stora socklar och frodig vegetation, mest ormbunkar, 2 ex.

Atheta (Metaxya) gemina ER. — Denna art uppträder alldeles som *A. (Metaxya) islandica* Kr. *Aubei* CH. BRIS., *A. (Hygroecia) fallaciosa* SHARP m. fl. mycket tidigt på våren vid Markkärret och Kvismaren i Närke, på den förra lokalen i vitmossa som ännu är starkt fuktig efter vårmältningen, på den senare lokalen under löv runt videbuskarna i sumpmaderna. Den förekommer emeller-

tid mycket sparsamt, i motsats till t. ex. *A. fallaciosa*, som jag åtminstone en gång lokalt anträffat i mängd.

Atheta (Bessobia) C. G. THOMS. — Av detta undersläkte torde hos oss *occulata* ER. vara den minst utbredda arten. GRILL uppger den för Skåne och Öland. Jag äger ett ex. från Lund. *A. monticola* C. G. THOMS. förekommer helt säkert över hela landet, om den också hittills i Norrland påvisats endast i Jämtland (A. FRISENDAHL) och Ångermanland (STÅL enligt GRILL). *A. excellens* KR. har jag endast sett från Närke, Stockholms-trakten (Mjöberg) och Singö i Uppland (RINGSELLE) men även denna art går helt säkert långt åt norr i skogstrakter. *A. fungivora* C. G. THOMS. slutligen har jag tagit i Stockholms-trakten samt i Närke men mycket sparsamt i ruttna svampar. THOMSON beskrev den från Skåne. *A. monticola* torde huvudsakligen vara svampdjur, men jag har en gång i Närke tagit den tillsammans med *A. excellens* talrikt under ett fågelkadaver. Detta utlades i högländ skogsmark, sedan rikligt med skogsmossa lagts därunder. Denna sållades sedan (¹⁰/₈ 1926), och därvid blev skörden som sagt rik på dessa arter men även av andra som sällsynta ansedda, t. ex. *Atheta (Datomica, Pachyatheta) MUNST. cribrata* KR. och *A. (s. str.) divisa* MAERK.

Atheta (Anopleta) arcana ER. — Sydligast är denna art i Sverige funnen i Närke, där jag i Örebro-trakten tagit den under barken av helt döda men ej särskilt gamla tallar, t. ex. ²⁰/₅ 1918 och ¹/₅ 1926.

Atheta (s. str.) boleticola J. SAHLB. — Bergmester TH. MUNSTER, Oslo, har i brev gjort mig uppmärksam på, att den av BERNHAUER i Ent. Tidskrift 1925 beskrivna *Atheta succica* helt visst vore synonym med *A. boleticola* J. SAHLB., förut känd från Finland och enligt MUNSTER även funnen i Norge. I själva verket passar beskrivningen på *boleticola* (Enumeratio Col. Brachel. Fenniae. I Staphylinidae. — Acta Soc. pro Fauna et Flora Fennica. Helsingfors 1876) väl med beskrivningen på *A. succica* utom i en punkt, nämligen tredje antennledens längd. SAHLBERG säger om denna, att den hos *boleticola* skall vara ungefär lika lång som (»subaequalis») andra, BERNHAUER talar beträffande *succica* däremot om »den förlängda tredje antennleden». På mina egna typex. av *A. succica* passar emellertid SAHLBERGS uttryck »secundo tertio subaequali» mycket bra, då ju däremot *A. crassicornis*, med vilken BERNHAUER loc. cit. jämför *A. succica* i denna detalj, har tredje antennleden tydligt längre än andra. Endast i ett avseende avvika SAHLBERGS uppgifter från mina erfarenheter om arten och det är beträffande levnadssättet. Han säger sig nämligen ha funnit *A. boleticola* »i trädsvampar». Jag har uteslutande funnit arten i ruttna skiv- och rörsvampar på marken, särskilt i *Boletus scaber*.

Då emellertid amanuens W. HELLÉN, Helsingfors, som godhetsfullt jämfört ex. av *suecica* tagna av mig i Närke, med Sahlbergska ex. i museet i Helsingfors, funnit dem i allo överensstämmande med varandra, råder ej tvivel om att *A. suecica* BERNH. bör sättas som synonym till *A. boleticola* J. SAHLB.¹

Atheta (Liogluta) laevicauda J. SAHLB. — Anförd av mig från Lappland i »Coleopteren aus dem Sarekgebiet» (Naturwissenschaftliche Untersuchungen des Sarekgebirges in Schwedisch-Lappland. Stockholm 1926). Nu senaste varen, 1927, kunde den antecknas från Närke, i det den i ett ex. anträffades i Markkärrets vitmossa, en intressant tillökning sålunda till de övriga nordliga, här väl som glacialrelikter förekommande staphylinider, som denna lokal hyser. Vid genomgående av mina *A. hypnorum* KIESW. från samma lokal har sedan visat sig, att däribland finnas även några äldre ex. av *laevicauda*.

Atheta (Liogluta) pagana ERICHS. — Av denna vår väl ståtligaste *Liogluta*, som förut är känd från Lund i Skåne och Småland, föreligger i hr LOHMANDERS insamlingar ett ex. från Halland, taget vid Karsefors i Lagans dalgång ³/₉ 1925.

Atheta (Coprothassa) consanguinea EPP. — Coleopt. Catalogus angiver denna arts utbredning vara sydöstliga Mellaneuropa och England, och REITTER säger i Fauna Germanica, att den enligt SCHILSKY skall vara funnen i Schlesien. I. B. ERICSON upptager den i Ent. Tidskrift 1899 bland för Sverige nya arter funna i Halland. I hr LOHMANDERS insamlingar finnes den också i ett ex. från Torup i Halland, taget ¹¹/₉ 1925 på slutningen mot Ätran vid Kilaåns inflöde, vid sällning dels på lövängsartat ställe med ek, björk, hassel, al och gran, i ris-, löv- och mosshögar, dels på alkärr-hasselskogsartat ställe. Vidare föreligger arten i flera ex. från tre olika lokaler i Skåne. Sålunda äro tre ex. tagna ¹²/₁₀ 1924 i Häckeberga i kant av bokskog med ek mot äng i lövfyllt litet dike, på sandig mylla, vidare är ett ex. taget ¹⁷/₄ 1926 vid Skäralid i bokskog på dalbotten, på svag sluttning mot bäcken, bland rikligt löv, och slutligen äro 11 ex. tagna ⁹/₅ 1926 i Ekestad nära Råbelövssjön i albestånd inne i blandad lövskog, bland rikligt löv, även av bok och hassel. Alla dessa fynd i Skåne gjorda av hr LOHMANDER.

Calodera protensa MANN. — I tandläkare L. HAGLUNDS, Kalmar, samling finnes ett ex. av denna förut hos oss endast från Skåne kända art (THOMSON), taget av d:r H. på Öland vid Färjestaden 1905.

¹ Sedan detta nedskrivits, har förhållandet påpekats av MUNSTER i Norsk Entomologisk Tidsskrift 1926, Hefte 3, sid. 165.

Ityocara rubens ERICHS. — Talrika ex. i d:r HAGLUNDS samling tagna av honom vid Kalmar samt ett ex. taget på Öland vid Stora Rör. Även denna art var förut hos oss endast känd från Skåne.

Pentanota Meuseli BERNH. — I min samling har jag sedan länge haft ett ex. av en till habitus (men icke i andra avseenden) något om en stor *Silusa* eller *Acrostiba* erinrande aleocharin, vilken jag ej lyckats identifiera. D:r BERNHAUER, som jag tillsänt ex. för bestämning, har i detsamma igenkänt sin *Pentanota Meuseli*, som endast var känd i ett ex. i SKALITZKYS samling taget i Sydväst-baikalområdet och två ex. tagna av MEUSEL i Amurområdet. Släktet, av vilket endast denna art är känd, hör till Aleocharini (5-ledade tarser) och står med hänsyn till kindernas kantning och tarsbildningen närmast *Euryalea* MULS. et REY men med hänsyn till tungans form närmast *Ocyusa* KR. Djuret har beskrivits i Verh. zool.-bot. Gesellschaft Wien 1905: »13 Folge neuer Staphyliniden der paläarktischen Fauna, nebst Bemerkungen», sid. 591—593. Mitt ex. är taget av adj. RINGSSELLE vid Arvika i Värmland.

Oxygoda (Paroxygoda) lugubris KR. — I L. HAGLUNDS samling finnes ett ex. av denna art, vilket d:r H. tagit i Älvdalen i Dalarne 1920. Arten är förut hos oss endast funnen vid Ragunda i Jämtland av framl. AXEL FRISENDAHL (Ent. Tidskr. 1918, sid. 203) samt i Hälsingland vid Loos, där d:r O. SJÖBERG tagit arten och varifrån han tillsänt mig ett ex.

Oxygoda (Baeoglena) praecox Er. — Ehuru mycket lik *O. (Bessopora) annularis* MANN. eller *soror* C. G. THOMS., är denna art ej svår att säkert urskilja på den ovanligt långa näst sista maxillar-palpleden. Den synes emellertid vara mycket sällsynt. Oaktat jag granskat ett mycket stort antal hithörande *Oxygoda*-ex., erhållna vid egna och andras sällningar, har jag själv endast funnit den på Gotska Sandön. I hr LOHMANDERS material finnes den emellertid i fåtaliga ex. från Öland, nämligen 2 ex. tagna vid Ottenby $\frac{2}{5}$ 1924 och 1 ex. taget vid Toroslunda $\frac{1}{6}$ 1924.

Oxygoda (Sphenoma) rufa KR. — En relativt stor och vacker art, som förut ej anmärkts för Sverige. Den föreligger i ett ex. taget av hr LOHMANDER $\frac{2}{4}$ 1926 i Skåne vid Röstänga, i alkärr med socklar oeh våta mellanrum, på socklarna vegetation av hal-lon, *Anemone nemorosa* o. s. v. Arten är närmast känd från Danmark, där den enligt J. P. JOHANSEN (Danmarks Rovbiller) är sällsynt på fuktig moss- och skogsbotten i Nordsjälland.

Aleochara (Rheochara) pulchra BERNH. — Jag har för många år sedan i Örebro-trakten tagit ett ex. av denna art, vilken förut endast var känd i 2 ex. från Turkestan. Arten, som har en nästan parallell kroppsform, avviker från alla våra *Aleochara*-arter genom

de ovanligt smala antennerna, med (åtminstone på mitt ex.) lederna längre än breda, utom de två näst sista, vilka äro om än mycket svagt transversella. Exemplaret har granskats av auktor. Beskrivning på arten finnes i Bestimmungs-Tabelle der europ. Coleopteren XLIII Heft (43). Staphylinidae. Aleocharini I Theil: Genus *Aleochara*. Barb. von MAX BERNHAUER. Sid. 51 (Verh. der k. k. zool. bot. Gesellschaft in Wien 1901).

*Bryaxis*¹ (*Bythinus*) *valida* AUBÉ. — En nogrann granskning av mina till *B. puncticollis* DENNY bestämda ex. med hänsyn till ♂ har lett resultat, att åtminstone ♂-ex. enligt tillgänglig litteratur (GANGLBAUER: Die Käfer von Mitteleuropa, REITTER: Fauna Germanica, VICTOR HANSEN: Aadselbiller, Stumpebiller m. m.) måste föras till *B. valida* AUBÉ, som icke hittills anmälts som svensk. Själv har jag endast funnit den i Markkärret, Närke, där den jämte *B. bulbifera* REICH., ehuru sparsammare, träffas tidigt på våren i vit- och björnmossa samt under löv vid buskaget innanför den egentliga vitmosseformationen. I hr LOHMANDERS material förekomma 3 ex. av arten från Skåne: Tolånga ²/₆ 1926, på lunddäld-artat ställe vid bäck nedom brant bokskogsslutning, bland löv mellan stora block.

De ♂-karaktärer THOMSON anför för *puncticollis* passa väl närmast på DENNYS art, och den omständigheten, att TH. ej nämner något om starkt förtjockade låar (utmärkande för ♂ av *valida*), tyder också på, att det är fråga om *puncticollis* DENNY, men osäkert är väl, om detta gäller alla de av honom nämnda lokalerna (Skåne, Småland, Göteborg, Stockholm). Märkligt är under alla omständigheter, att V. HANSEN ej känner *B. puncticollis* från Danmark, under det att *B. valida* uppgives vara »tämligen allmän på skuggig mark, isynnerhet i löv vid roten av gamla trästubbar».

Euconnus denticornis M. et K. — Hr LOHMANDER har tagit ett ex. av denna art ³/₇ 1926 i Skåne vid Stenshovud, i lundartat albestånd i hasselskog på västsidan nedom berget, mycket skuggigt, stora stamgrupper, vid vilkas bas risig förna samt vegetation av *Rubus*, *Oxalis* etc., för övrigt stenig mark med gles *Galeobdolon*, *Spiraea ulmaria*, *Aegopodium*. Arten är enligt GRILL förut tagen i Skåne av framl. C. ROTH.

Choleva LATR. — I Notulae Entomologicae 1926, sid. 1—9 har ROLF KROGERUS i en uppsats »Studien über Choleva-Arten» givit en översikt över de finska arterna av detta släkte. Det mest anmärkningsvärda resultatet av författarens undersökningar är väl påvisandet av en för vetenskapen ny art av släktet, *Ch. aquilonia* KROG., vilken i Nordeuropa synes företräda *Ch. agilis* ILL., vil-

¹ Jag har här vid användandet av släktnamn följt RAFFRAY vid hans sammanställning av Pselaphidae i Coleopt. Catalogus.

ken sistnämnda tyckes vara en sydligare art, vilken ännu icke med säkerhet påträffats i Finland. I sin uppsats har KROGERUS följt JEANNEL, som i sin »Revision des Choleva» (L'Abeille XXXII. Paris 1923) vunnit goda hållpunkter genom att vid artskiljandet inom detta som svårt ansedda släkte hålla sig till de karaktärer, vilka erbjuda sig i de hanliga och honliga kopulationsorganen, i förening med andra egenskaper: trochanterernas form o. s. v. I KROGERUS' uppsats finnes en översiktstabell över de finska arterna. vilken dessutom illustreras med teckningar av de hanliga och honliga kopulationsorganen samt vidare av trochanterernas form hos samtliga arter. Teckningarna synas i ett par hänseenden vara något för schematiska. Så är t. ex. taggen på trochanteren på bakbenen hos särskilt ett av mina ♂-ex. av *Ch. aquilonia* ej så trubbig samt belägen längre inåt än som teckningen utvisar. Vidare har den bredvid belägna delen av låret ett annat utseende än teckningen återger.

Då jag med användande av denna bestämningstabell reviderade mitt tyvärr ej vidare rikhaltiga svenska material av *Choleva*, kom jag till resultat, vilka nödgade mig till några väsentliga ändringar i mina förut gjorda bestämningar. Det viktigaste var väl, att den art, som jag hade rikligast företräd, nämligen *Ch. agilis* ILL., måste ändras till *aquilonia*. D. v. s. beträffande en del utpräglade, väl bibehållna ex. blev det genast tydligt, beträffande andra, om vilka jag var tveksam, påvisade lektor KROGERUS, som godhetsfullt granskat mitt material, ävenledes samhörigheten med *aquilonia*. Intet säkert *agilis*-ex. fanns i min samling.

Det skulle ju vara av värde att här till tjänst för de svenska coleopterologer, vilka icke äga tillgång till KROGERUS' uppsats, med ledning av denna återgiva det väsentliga av karaktärerna, men då jag ej har något ytterligare nytt att anföra, nöjer jag mig med att hänvisa till uppsatsen i fråga, vilken det under alla omständigheter synes nödvändigt — även om någon eller några arter skulle finnas hos oss, vilka ej omnämnas i uppsatsen, t. ex. *spadicca* STURM — att taga kännedom om, försåvitt ej bestämningen skall hänga i luften.

En intressant omständighet av negativ karaktär för Finland, liksom frånvaron av *Ch. agilis*, är att även *Ch. cisteloides* FRÖL. ej anträffats i Finland. Ehuru uppgiven för Sverige, enligt GRILL »Sk., Sm. (G. MÖLLER)», saknas den även i mitt svenska material.

Ehuru som nämnt mitt material jämte de ex. ur andra svenska samlingar, vilka jag haft tillfälle undersöka, är rätt obetydligt, anser jag dock lämpligt att här lämna en specifikation med angivande av fyndorter:

Choleva aquilonia KROG.: 2 ex. ♀♀ Västergötland: Mösseberg, 18/5 1925, erhållna vid sällning på ostsidan i rasbranter med ek,

asp, lind bland löv på mylla mellan block och stenar (H. LOHMANDER); 1 ex. ♀ $\frac{2}{9}$ 1918 Dalarna: Vika, och ett ex., ♀, $\frac{2}{10}$ 1921, Falun (E. KLEFBECK), ett ex. ♂ och 2 ex. ♀♀ Falun (BO TJEDER); 1 ex. ♀ Hälsingland: Loos, 1 ex. ♂ $\frac{24}{6}$ dårsammastädes, 1 ex. ♂ $\frac{17}{5}$ 1922 dårsammastädes, 1 ex. ♀ $\frac{13}{6}$ 1925 dårsammastädes, 1 ex. ♀ $\frac{7}{5}$ 1923 dårsammastädes, 1 ex. ♀ $\frac{9}{10}$ dårsammastädes (O. SJÖBERG); 1 ex. ♂ Jämtland, Ragunda (A. FRISENDAHL).

Ch. Sturmi BRIS.: 1 ex. ♀ Skåne, Lövestad, $\frac{26}{6}$ 1926, funnet vid sällning i boksog på hög, smal sandås med *Poa nemoralis* dominerande i markvegetationen (H. LOHMANDER): 1 ex. ♀ Närke, söder om Örebro, flygande mot aftonen över ett åkerfält $\frac{1}{6}$ 1896 (A. JANSSON); 1 ex. ♂ $\frac{8}{9}$ 1921, Hälsingland, Näsvisen, sällning i en hög av granbarr och kvistar på granskogsklädd skogsås (A. JANSSON).

Ch. angustata FABR.: 2 ex. ♂♀ Stockholm (E. MJÖBERG): 1 ex. ♀ Närke (J. HULTGREN).

Ch. glauca BRITTEN: 1 ex. ♂ Närke (J. HULTGREN). Denna art har, liksom *Ch. aquilonia*, ej förut anmärkts för Sverige men torde finnas i samlingarna under annat namn.

Saprinus virescens PAYK. — GANGLBAUER (Die Käfer von Mitteleuropa) citerar beträffande denna arts levnadssätt LEVOITURIER (L Ab. XVIII, Nouv. et faits div., Nr 26, 1879, 103), enligt vilken den skall förfölja larven av *Phaedon betulae* (*armoraciae* L.). Även REITTER (Fauna Germanica) uppger arten som parasit på *Phaedon cochleariae* och *armoraciae*. VICTOR HANSEN (»Aadselbiller, Stumpebiller m. m») säger, att arten angives jaga larver av släktet *Phaedon* men synes ha egen erfarenhet endast om dess förekomst på as (där det väl är fluglarver det gäller). En iakttagelse, som jag gjorde vid Burgsvik på Gotland $\frac{30}{6}$ 1925, synes emellertid tala för, att LEVOITURIERS och REITTERS uppgifter äro riktiga. I ett dike på den flacka stranden hade vattnet plötsligt stigit starkt på grund av vind inåt land, och på vattenväxterna, särskilt *Triglochlin maritimum*, hade talrika *Phaedon concinnus*-ex. räddat sig upp i toppen. Jag insamlade ett antal ex. men fann till min förvåning, att bland dem på denna för en *Saprinus* ovanliga plats befann sig ett ex. av *S. virescens*, vilken i hastigheten genom färg och form mycket liknar *Phaedon*. Jag lyckades insamla sammanlagt 4 ex. av *Saprinus*-arten på *Triglochlin*-stänglarna. Tilläggas bör, att larver av en chrysomelid, väl sannolikt *Phaedon*, också funnos på *Triglochlin*-stråna.

Catops picipes F. — Denna vår största art av släktet är förut känd från Skåne, Blekinge och Öland. I hr LOHMANDERS sällningsmaterial från Bohuslän finnes den emellertid i 2 ex. tagna på Nordkoster $\frac{18}{6}$ 1926, på lundartat ställe, överst med stenras åt öster, nedtill mera jordigt med asp, rönn och hassel samt lind.

Scaphosoma assimile ER. — I hr LOHMANDERS sällningsmaterial från Bohuslän 1926 förekommer denna art ovanligt rikt representerad från åtskilliga lokaler, sålunda från Tanum 15 ex. tagna $\frac{5}{10}$, Grebbestad 1 ex. taget $\frac{1}{10}$, Ödsmål 3 ex. $\frac{5}{9}$, Ucklum 2 ex. $\frac{1}{9}$. *S. agaricinum* L. finnes i Bohusläns-materialet endast i 1 ex. taget vid Skee $\frac{2}{9}$. Samtliga arter av släktet äro som bekant svampdjur, mest förekommande på svampar på stubbar.

Hister ventralis MARSH. — Själv har jag förväxlat denna art med *H. carbonarius* ILLIG. Att döma av mitt material är den ej sällsynt i Örebro-trakten, och jag har den vidare från Skåne; Bökeberg (LOHMANDER) och Hälsingborg (B. VARENIUS) samt Stockholm (J. HULTGREN) och har sett den från Uppland: Uppsala (O. SJÖBERG). I Danmark är *H. ventralis* enligt VICTOR HANSEN (»Danmarks Rovbiller») allmän, och i Norge är den enligt MUNSTER (»Tillæg til Norges koleopterfauna». Norsk Entomologisk Tidsskrift 1922) »tämligen utbredd över den sydliga delen av landet».

Limnebius nitidus MARSH. (*sericans* MULS.). — Omnämnd som osäker hos oss i Ent. Tidskrift 1926, sid. 195. Sedan jag nu haft rikligt material att se såväl från egna som andras insamlingar, därvid σ^7 med den väl karakteriserade 6:te sterniten kunnat granskas, tvivlar jag icke på, att det är fråga om *nitidus*. Jag har den sålunda från Öland, Gotland, Östergötland och Närke, och det torde ej vara en sällsynt art.

Cryptopleurum crenatum PANZ. — Har anmälts för Sverige i denna tidskrift 1921, sid. 196, tagen på Öland. I hr LOHMANDERS material från Skåne finnes den också i 1 ex. taget $\frac{1}{9}$ 1924 vid Kristineberg nära Eslöv, vid sällning på skuggig ravinslutning, bland mycket rikligt löv.

Onthophagus taurus L. — I vårt land har denna stora och i σ^7 -könet så utmärkta art sedan gammalt endast varit uppgiven från Gotland, och i Riksmusei samlingar finnas också flera såväl σ^7 - som ♀ -ex., märkta Gotland, BELFRAGE, men såsom tyvärr förr var vanligt, utan datum och närmare lokal. Sommaren 1926 kunde jag konstatera, att arten kvarlever på Gotland. Jag anträffade nämligen 3 juli vid Sanda ett ♀ -ex. Det togs i kospillning i skogen, såsom också uppgives vara utmärkande för denna art, medan de andra arterna hålla till i spillning på öppna fältet. Jag väntade mig nu finna flera ex. och sökte ivrigt i hela trakten, men mer än detta ex. blev det ej.

Epuraea nana REITT. — Det ser ut som om denna art, vilken på GRILLS tid ej var så känd, att den kunde upptagas i hans katalog för Sverige, har en mycket vidsträckt utbredning hos oss. Jag har den antecknad för Småland, Närke, Hälsingland och Jämtland, och därtill kan jag lägga Gotland, där jag tagit den i flera

ex. i Sanda socken i en hög med ogräs i skogstrakt, eller liknande omständigheter, under vilka jag stundom funnit den i Närke. Emellertid torde arten ingalunda vara någon nykomling utan ha funnits hos oss ehuru sammanblandad eller förväxlad med andra arter. Jag fick den sålunda från framlidne C. H. ÖSTRAND från Göteborg som *E. florea* ER, och vid granskning av Riksmusei *Epuraea*-ex. befanns, att BOHEMANS till *E. deleta* STURM bestämda ex. från Gotland är *nana* REITT.

Corticaria lapponica ZETT. — Hos oss endast anmärkt för Lappland går dock denna art åtminstone så långt ned som till Närke, där jag tagit den. Den synes vara en stenotop art, i det den efter allt att döma endast förekommer på en björktickart (*Polyporus fomentarius*) tidigt på våren, oftast på undersidan av svampen. Under en följd av år iakttog jag den på samma björktickex. på en gammal murken björk i skogen vid Hjälmarsberg i Almby socken, antecknad $\frac{2}{4}$ — $\frac{3}{6}$. Då min vän d:r O. SJÖBERG, Loos i Hälsingland, tillsände mig ex. av arten, skrev jag och frågade honom, under vilka omständigheter djuret anträffats, och han meddelade, att de voro desamma som gällde för min fyndplats. I sitt posthuma arbete »Enumeratio Coleopt. Fenniae. Lamellicornes, Platysoma, Xylophagi, Fungicola» (Annales Soc. zool.-bot. Fennicae. Tom 4, n:r I, Helsingfors 1926) skriver också J. SAHLBERG om artens förekomst i Finland (där den är utbredd över hela landet), att han oftast funnit den i mörka blandskogar på stora trädsvampar på gamla björkar. Det må för övrigt tillrådas koleopterologer att vid undersökningen av dylika svampar om möjligt söka undvika skada dem utan låta dem kvarsitta vid stammen. Genom att år efter år inspektera dessa björksvampar vid Hjälmarsberg har jag sålunda då och då påträffat arter på dem, vilka jag ej förut där observerat. Sålunda var ett år *Rhopalodontus perforatus* GYLL. en nykomling, och ett annat år fann jag på en av svamparna ett ex. av *Hypophloeus bicolor* OLIV., vilken ej i övrigt anträffats i Närke.

Corticaria crenulata GYLL. — Synes hos oss vara en havsstrandsart. På Öland har jag vid Böda tagit den under uppkastad tång på stranden, och sommaren 1926 fann jag den också på Gotland, där den i början av juli månad fanns talrikt under multnande gräs- och ogräshögar på stranden vid Tofta.

Melanophthalma (Corticarina) truncatella MANN. — Utom från Skåne och Gotska Sandön är denna art nu också känd från Gotland, där jag 1926 tog den talrikt tillsammans med föregående art vid Tofta.

Cerylon ferrugineum STEPH. — Denna och de närstående arterna *C. impressum* ER. och *deplanatum* GYLL. förtjäna att noga granskas. I mitt arbete om Gotska Sandöns insekter o. s. v. har jag icke upptagit *C. ferrugineum*, men vid förnyad granskning av

mina *impressum* från denna ö har befunnits, att även *ferrugineum* finnes bland dessa. Även i Örebro-trakten har jag tagit arten, under albark.

Byrrhus arietinus STEFF. — Den som först uppmärksammade denna art hos oss var framlidne AXEL FRISENDAHL, som i Ent. Tidskrift 1919 (»Colepterologiska notiser», sid. 51) meddelar, att han tagit flera ex. i Roback, Ragunda i Hälsingland. Bland determinanda mig tillsända av fil. mag. K.-H. FORSSLUND finnes arten också från Dalarne, nämligen från Fulufjäll ($\frac{3}{5}$ 1915) och Ludvika (ett ♂-ex.) taget i en sandgrop ($\frac{27}{6}$ 1916).

Dryops OLIV. — I denna tidskrift 1924, sid. 151—152 har jag påpekat, att genom undersökningen av de hanliga genitalierna hos arterna av detta släkte befunnits, dels att vi i Sverige ha en för landet dittills okänd art, *D. anglicanus* EDW. dels att utbredningen för några av de övriga arterna befunnits avsevärt vidsträcktare än förut var känt. Arterna av släktet böra emellertid undersökas med hänsyn till den nämnda detaljen i olika delar av landet, innan något bestämt om utbredningen kan utsägas. Av *D. anglicanus* har jag emellertid nu sett ♂-ex. från Loos i Hälsingland, (O. SJÖBERG). Av *D. griseus* ER. har jag även tagit ♂-ex. i en på sommaren uttorkande skogstjärn i Örebro-trakten. Denna sistnämnda art går ända upp i Lappland. Bland determinanda sända av agronom C. B. GAUNITZ, Österkorsberga, fanns nämligen ett ♂-ex. taget av honom vid Sorsele. Utbredningen för även de andra arterna hos oss är som sagt ännu långt ifrån fastställd, och uppgifterna hos GRILL böra på angivet sätt kontrolleras. Säkra ex. av *D. luridus* ER. har jag från Skåne, Halland och Gotland, en sannolikt mera sydlig art. *D. auriculatus* GEOFFR. föreligger i ♂-ex. från Östergötland samt från Dalarne: Mora (L. HAGLUND), men även ♀-ex. från Örebro-trakten, Stockholm och Vänerns skärgård höra säkerligen hit. *D. Ernesti* GOZIS slutligen, vilken art ju är den lättaste att skilja utan frampreparation av de hanliga genitalierna, har jag från Skåne, Öland, Gotland och Närke.

Eucnemis capucina AHR. — Allt vad man vetat om förekomsten av denna melasid hos oss är den gamla uppgiften, att arten tagits på Gotland av ZETTERSTEDT. I min samling befinner sig emellertid nu ett ex., märkt Östergötland och härstammande från tandläkare L. HAGLUNDS samling men ursprungligen taget av framl. d:r C. J. E. HAGLUND i Norrköping.

Pytho abieticola J. SAHLB. (*niger* J. SAHLB.). — Bland fil. mag. K.-H. FORSSLUNDS determinanda fanns ett ex. av denna art, taget $\frac{27}{6}$ 1923 vid Gällivare i Lappland under granbark. Detta är det första kända svenska ex. av denna som ytterst sällsynt betecknade art, vilken utom i Finland är sporadiskt anträffad i Tyskland (Riesengebirge, Erzgebirge och Schlesien) samt i Nedre Österrike. Arten,

imago såväl som larv och puppa, har morfologiskt och biologiskt utförligt behandlats i UUNIO SAALAS' stora arbete Die Fichtenkäfer Finnlands, Teil II (Helsingfors 1923).

Anthicus gracilis PANZ. — Denna art har av mig förut i denna tidskrift (1915, sid. 216) uppgivits för Sverige, vilken uppgift såsom grundad på osäkra ex. i samma tidskrift (1925, sid. 93) återtagits. Nu föreligger emellertid arten från Bohuslän, nämligen i hr LOHMANDERS material från Grebbestad, Den finnes i 1 ex. taget vid Isviken % 1926 under tång och *Zostera* på stenar och grus på strandremsa nedom bergvägg åt söder. Materialet från lokalen omfattar för övrigt följande arter: *Omalium riparium* C. G. THOMS. 3 ex., *Cafius xantholoma* GRAV., *Atheta (Thinobaena) vestita* GRAV., 6 ex., *Myrmecopora Lohmanderi* BERNH., 9 ex., *Aleochara (Emplenota) grisea* KR., 5 ex., *Ptenidium punctatum* GYLL., 5 ex., *Cercyon litoralis* GYLL., 3 ex., *Otiorrhynchus laevigatus* F., 1 ex.¹ Om *Anthicus gracilis* skulle anträffas hos oss, var det just att vänta vid Västkusten, då arten nämligen är funnen i Norge (Hankö) men icke i Danmark eller Finland.

Obrium brunneum F. — Detta är liksom *Onthophagus taurus* en art, som hos oss sedan gammalt endast varit känd från Gotland och först nu återfunnits där. Det var BOHEMAN, som först fann den på ön. Sommaren 1926 såg jag i blandad tall- och granskog vid Sanda 4 juli strax före solnedgången en gulskimrande cantharidliknande skalbagge sakta flyga över skogsmarken. Den infångades och befanns tillhöra ovannämnda art. Enligt REITTER (Fauna Germanica) skall den förekomma i skuggiga barrskogar i bergstrakter på blommor.

Phyllodecta atrovirens CORN. — I denna tidskrift 1924, sid. 192, har HÅKAN LINDBERG meddelat fynd av denna för landet nya art från Huddinge i Södermanland. Själv har jag förgäves eftersökt densamma, men bland determinanda från fil. mag. K.-H. FORSSLUND fanns ett ex., som han tagit i en trädgård i Brunnsvik, Ludvika i Dalarne, % 1922.

Chaetocnema acrota LETZN. — Framlidne AXEL FRISENDAHL har i Ent. t. 1919, sid. 52, anmält fyndet av denna då för Sverige nya art på Ulvöarna i Ångermanland. I tandläkare L. HAGLUNDS, Kalmar, samling finnes ett ex. med etiketten Uppsala. Arten torde ha en vidsträckt utbredning hos oss, men då den bland våra arter av släktet genom sina breda skuldror är mycket karakteristisk och trots detta endast kunnat antecknas från dessa två vitt skilda lokaler, synes den vara mycket sällsynt. Ex. i d:r HAGLUNDS sam-

¹ Samt enl. hr LOHMANDER bl. a. den för Sverige nya, förut närmast från England kända diplopoden *Isobates litoralis* SILV., en utpräglat atlantisk art och utslutande ett havsstrandsdjur.

ling har varit för kontrollgranskning hos halticinspecialisten FR. HEIKERTINGER i Wien.

Longitarsus nasturtii F. ab. — Jag vill fästa uppmärksamheten på en aberration av denna art, som är starkt melanistisk, ibland helt svart. Vanligen äro emellertid täckvingarna hos ab. brunsvarta men skuldrorna och två obestämda fläckar baktill gulbruna. Då denna ab. ej finnes omnämnd i åtminstone mig tillgänglig litteratur, kan den lätt förväxlas med arter tillhörande den grupp av *Longitarsus*, som har täckvingarna svarta med gulröda fläckar eller översidan helt svart. Punktur och andra karakteristika hänvisa den emellertid till *nasturtii*. Aberrationen var okänd för den bekante halticinspecialisten FR. HEIKERTINGER i Wien, vilken jag tillsänt ex. bl. a. ett ♂-ex., så att penis' form kunnat undersökas. Jag tog djuret en gång för flera år sedan talrikt i ett dike i Örebro-trakten, obekant på vilken värdväxt. Huvudarten fanns icke däribland.

Barypithes DUVAL. — I denna tidskrift 1921, sid. 205—206 har jag omnämnt fyndet av *Barypithes pellucidus* BOH. från en del lokaler samt uttryckt förmodan, att denna art hos oss förväxlats med *B. mollicomus* AHR. och möjligen med *Omius concinnus* BOH. I Svensk insektafauna Rhynchophora sid. 51 säger också prof. AURIVILLIUS, att alla svenska ex. i Riksmuseum tillhöra *pellucidus*. Banktjänsteman BO TJEDER i Falun har emellertid tillsänt mig för granskning flera ex. av en *Barypithes*, vilken tagits 1926 vid Visby på Gotland av skolynglingen S. GRANLUND, Falun, och vilka äro tydligen *mollicomus*. Slutligen har jag av f. postexpeditören B. VARENIUS, Raus, erhållit ett *Barypithes*-ex., som han tagit jämte flera andra ex. »vid ett plank» vid Hälsingborg, och vilket är en tydligen *trichopterus* GAUT. (*violatus* SEIDL.). Vi äga alltså i Sverige ej mindre än tre arter av släktet, och uteslutet är ej, att en fjärde kan anträffas, nämligen *B. araneiformis* SCHR., vilken är funnen i Danmark.

Acalles ptinoides MARSH. — I hr LOHMANDERS insamlingar från Bohuslän 1926 finnes ett ex. av denna art, taget ¹⁸⁾ på Nordkoster, vid sällning på lundartat ställe nederst i stenras åt öster, på jordig mark bevuxen med asp, rönn och hassel samt lind. Arten kunde väntas hos oss, då den är funnen både i Norge och Danmark. I Norge är den enligt MUNSTER (»Tillæg til Norges koleopterfauna». Norsk Ent. Tidsskr. 1922, sid. 14—15) utbredd över hela kuststräckningen från Jäderen till Drammen, särskilt »ved *Calluna vulgaris*». I Danmark är den enligt V. HANSEN (»Snudebiller», Nr 22 i serien Danmarks Fauna, Köpenhamn 1918) mycket sällsynt, i det att ett ex. är taget under ljung och ett annat på en död *Sarothamnus scoparius*. I REITTERS Fanna Germanica upp-

tages arten endast för Schlesien, där den skall vara funnen på murkna ekrötter.

Ceutorrhynchus fennicus FAUST (*albonebulosus* V. HANSEN). — HÅKAN LINDBERG har i Ent. Tidskrift 1924, sid. 192 anmält fyndet av denna art i Sverige, tagen av hr L. vid Göteborg 13 juli 1923. Av ex. i min och andras samlingar, vilka jag haft tillfälle se, synes det som om arten hos oss har en vidsträckt utbredning. Jag äger den sålunda från Skåne, två ex. tagna i juli 1888 av PETERSSON, och ett ex. taget i Småland, Oxhagen, 3 nov. 1925 av L. HAGLUND. Vidare har jag sett ett ex. taget på Gotland av C. H. LINDROTH och slutligen ett ex. taget så långt upp i landet som i Lappland, nämligen i Sorsele, av C. B. GAUNITZ. Möjligen finnes den i samlingarna bland *marginatus* PAYK. Om dess artkaraktärer se VICTOR HANSENS »Snudebiller», där författaren beskrivit arten under namnet *albonebulosus*, ett namn som emellertid måste vika för det äldre *fennicus* FAUST.

Coryssomerus capucinus BECK. — Åter ett exempel på en art, som hos oss för länge sedan anträffats på Gotland, hos oss endast är känd från denna ö och som nu återfunnits där. Det var BOHEMAN, som först gjorde fyndet, vid ett av de två tillfällena talrikt (»in gramine loco arido ad Gute in paroecia Bäl d. 1 juli sat frequens.» Öfversikt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens förhandlingar 1850, sid. 75). Förgäves hade jag eftersökt arten tills jag 1925, ^{28/6}, vid hävning på en trädessäker ertappade ett ex. vid Klinte. Upprepade hävningar samma år och det följande blevo resultatlösa, även trots att jag vid hävningen höll mig särskilt till ställen med *Achillea* och *Chrysanthemum*, på vilka växter arten förmodats (»Snudebiller») leva. Av en händelse kom jag emellertid att vid Sanda i slutet av juni 1926 undersöka i en rågäker rikligt växande *Anthemis tinctoria*. Det befanns, att på undersidan av blomholkarna sutto enstaka ex. av *Coryssomerus*, ett eller två på varje. Med den skarpa taggen i tibiernas spets håller den sig fast, och sannolikt är detta orsaken till att den ej kommer i häven. Jag såg ej *Coryssomerus* på någon annan växt. Sannolikt var *Anthemis tinctoria* här värdväxten för larven, som väl är att söka på galler i roten.

Tychius junceus REICH. — AURIVILLIUS har i Svensk insektfauna, RHYNCHOPHORA, sid. 96 påvisat, att THOMSONS beskrivning på *Tychius junceus* liksom även Riksmusei under detta namn ställda ex. (från Gotland) tillhöra *T. meliloti* STEPH. Hithörande ex., som jag vid Klinte tagit på *Melilotus albus*, äro också *T. meliloti* (se Ent. Tidskrift 1927, sid. 32). *T. junceus* REICH. tillhör emellertid Sveriges fauna och förekommer också på Gotland. Jag har tagit ett ex. vid Sanda ^{26/6} 1925 och har dessutom ett ex. ur MjöBERGS svenska samling, taget på Öland.

Scolytus multistriatus MARSH. — Sedan gammalt hos oss endast uppgiven för Gotland, där BOHEMAN fann »tandade almsplintborren», men ännu ett exempel på återfunna arter. Bland de »allé-
almar» (*Ulmus ?campestris* f. *suberosa*), som kanta en väg mellan Sanda och Mästerby på Gotland, iakttog jag 30 juni 1925 ett alldeles dött, torrt träd. Vid lösbrytandet av barken fann jag trädet vara angripet av *Scolytus multistriatus*, men imagines voro döda, och endast med stort besvär lyckades det att ur den hårda, torra barken få fram några hela ex. Mera färskt angripna träd i närheten stodo icke att uppleta.

17. Till kännedomen om de svenska barkborrarnas utbredning.

Den senast utkomna framställningen om de svenska barkborrarna är PAUL SPESSIVTSEFFS bearbetning av gruppen för serien Svensk insektafauna (9. Skalbaggar. Coleoptera. Andra familjegruppen. Skalbaggar. Rhynchophora. 6. fam. barkborrar. Scolytidae. Uppsala 1925). I denna har en del arters utbredning kunnat angivas vidsträcktare än som förut varit känt, beträffande andra har en inskränkning skett, beroende påtagligen på den framstående auktoritetens granskning av förefintligt material. Jag tillåter mig här lämna en komplettering, grundad på ex. i min samling samt i några fall på ex. som jag sett i andras samlingar, till i häftet angivna utbredningsuppgifter.

Scolytus laevis CHAP.: Södermanland, Fiskeboda.

S. Ratzeburgi JANSON: Gotland, Etelhem.

S. mali BECHST.: Stockholm, Experimentalfältet.

Hylesinus crenatus F.: Gotland, Etelhem.

Dendroctonus micans KUGEL.: Gotland (D. GAUNITZ).

Blastophagus minor HART.: Fårön, Ava.

Polygraphus subopacus C. G. THOMS.: Västmanland.

P. poligraphus L.: Gotland, Sanda (K. LITTORIN).

Hylurgops palliatus GYLL.: Gotland och G. Sandön.

Hylastes cunicularius ER.: Gotland (H. LOHMANDER).

H. opacus ER.: Gotland (C. H. LINDROTH): Närke, Örebrotrakten; Södermanland: Södertälje (J. HULTGREN).

Crypturgus hispidulus C. G. THOMS.: Östergötland, Byle.

Trypophloeus asperatus GYLL.: Gotska Sandön; Östergötland: St. Skedevi socken; Närke, Örebrotrakten.

Cryphalus abietis RATZ.: Närke, Almby och Stora Mellösa socknar; Uppland, Roslagen (J. HULTGREN).

Dryocoetes hectographus REITT.: Dalsland, Åmål (BO TJEDER).

D. villosus F.: Gotland, Etelhem.

Xyloterus lineatus OLIV.: Fårön.

Anisandrus dispar F.: Närke, Segersjö i Lennäs s:n.

Xyleborus cryptographus RATZ. — D:r SPESSIVTSEFF nämner mig som den vilken funnit denna art på Gotska Sandön. Som jag emellertid i mitt arbete om denna ös insekter m. m. framhållit, lyckades det mig icke att finna den. Det var MJÖBERG, som upptäckte arten på ön, varefter den sedermera återfunnits där av prof. TRÄGÅRDH.

X. monographus F. — För denna art anför d:r S. endast den gamla uppgiften »S. Sverige enl. PAYKULL.» I Ent. Tidskrift 1912, sid. 192—193 upptager emellertid MJÖBERG arten såsom funnen av honom vid Halltorp på Öland 1902, och i samma tidskrift 1915 omnämner jag, att jag anträffade arten på samma ställe två år tidigare, 1900. Däremot vågar jag nu ej stå för uppgiften i samma notis, att jag funnit arten i Närke, då nämligen ex. ej finnes kvar i min samling och en felbestämning kan ha ägt rum.

Pityophthorus micrographus L.: Gotland, Sanda.

Pityogenes bidentatus F.: Gotland och G. Sandön.

P. quadridens HART.: Fårön; G. Sandön.

Ips proximus EICHH.: Fårön.

Orthomicus suturalis GYLL.: Fårön, Ava; Närke, Stora Mellösa socken.

O. laricis F.: Öland, Böda; Östergötland, Stora Skedevi socken; Närke, Örebro-trakten; Hälsingland, Näsviken.

Författaren till det ovannämnda arbetet, den utmärkte auktoriteten beträffande barkborrar, fil. d:r P. SPESSIVTSEFF, Experimentalfältet, har godhetsfullt granskat de nu uppräknade, med undantag av följande ex.: *Scolytus Ratzeburgi*, *Dendroctonus micans*, *Hylastes cunicularius*, *H. opacus* från Gotland och Södermanland, *Dryocoetes hectographus* och *Xyloterus lineatus*.

Med d:r SPESSIVTSEFFS benägna medgivande återger jag här nedan följande av honom i brev lämnade meddelande, såsom ytterligare tillägg till vår kännedom om svenska barkborrars utbredning:

Crypturgus Maulei ROUBAL: Dalarne, Särna 1926. Denna art är ny för Sverige, förut känd från Ryssland och Sibirien.

Pityogenes trepanatus NÖRDL.: Uppland, Lidingö i juli 1927.

18. »*Staphylinus caesareus*» en kollektivart.

Herr J. SAINTE-CLAIRE DEVILLE i Saarbrücken har i brev gjort mig uppmärksam på, att »*Staphylinus caesareus*» består av två arter: *S. caesareus* CED. (*flavicornis* ZIEGL., DEJ. in litt.) och

S. parumontentosus STEIN. Dessa två arter kunna lätt skiljas genom följande karaktärer.

Tinningarna beklädda med gyllene hår. Antenner slankare, helt rödbruna. Halsskölden icke ytterst tätt punkterad, något fettglänsande, knappast kortare och knappast mindre bred än täckvingarna. Hos ♂ äro penis' paramerer fullkomligt raka, jämnt avsmalnande, tillspetsade. — — — *caesareus* CED.

Tinningarna icke gyllenhåriga. Antenner något tjockare, mot spetsen mörka. Halsskölden ytterst tätt punkterad, glanslös, märkbart smalare och kortare än täckvingarna. Hos ♂ äro paramererna tjockare, något S-formiga, trubbigt rundade. — — — *parumontentosus* STEIN.

Med hänsyn till dessa karaktärer, utom de hanliga genitaliernas, som jag ännu ej undersökt, har jag genomgått mitt och en del andra samlares svenska material av »*caesareus*» och därvid utan svårighet kunnat uppdelade detta i *S. caesareus* CED. och *parumontentosus* STEIN, vilka båda arter sålunda förekomma hos oss. Endast uppgiften att *S. caesareus* skall hava slankare antenner har jag ej funnit vara oomtvistlig för alla ex. Men enbart de mörka antennspetsarna — ungefär från femte leden, alltså icke i fullt samma utsträckning som hos *S. erythropterus* L. — samt den smalare halsskölden göra emellertid, att jag t. o. m. med blotta ögat kunnat urskilja arterna.

Jag meddelar här nedan de lokaler för arterna, vilka hittills kunnat konstateras, varvid jag med ett utropstecken utmärkt då jag sett beläggsex. för uppgiften. I övriga fall ha uppgifterna godhetsfullt lämnats av andra efter deras granskning med ledning av de angivna karaktärerna.

S. caesareus CED.: Skåne: J. HULTGREN! THOMSON, i Göteborgs museum enligt C. H. LINDROTH; Sandby, G. F. MÖLLER, i Göteborgs museum enligt densamme. Småland: BOHEMAN (Riksmuseum)! ?Småland enligt ex. i L. HAGLUNDS samling! Västergötland: Göteborg, EKBERG, ex. i Göteborgs museum enligt LINDROTH; Mölndal, I. B. ERICSON, ex. i Göteborgs museum enligt densamme; Råda, I. B. ERICSON, enligt densamme; Borås-trakten, C. H. ÖSTRAND, ex. i Göteborgs museum enligt densamme; Finnekumla, O. SJÖBERG! Närke: Örebro-trakten, förf.! Södermanland: Fiskeboda, förf.! Uppland: Uppsala, O. SJÖBERG! Uppland: 2 ex. i G. A. RINGSELLES samling! Värmland: Hagfors, O. SJÖBERG! Dalarna: Hosjö, O. SJÖBERG! Falun: BO TJEDER. Gotland: ex. i J. HULTGRENS samling!

S. parumontentosus STEIN: Halland: Särö, WESTRING, ex. i Göteborgs museum enligt LINDROTH. Småland: Kalmar, L. HAGLUND! Småland: BOHEMAN (Riksmuseum)! Öland likaså! Östergötland enligt ex. i L. HAGLUNDS samling! Västergötland: Göte-

borg, WESTRING, VESTMAN och EKBERG, ex. i Göteborgs museum enligt LINDROTH; Mölndal, I. B. ERICSON, enligt densamme; Råda likaså. Bohuslän: VESTMAN, ex. i Göteborgs museum enligt LINDROTH. Närke: Örebro-trakten, förf.! Södermanland: BOHEMAN (Riksmuseum)! samt Fiskeboda, förf.! Stockholm: P. WAHLBERG (Riksmuseum)! Uppland: Uppsala, O. SJÖBERG! Gotland: Visby, H. LOHMANDER!

Sammanlagt ha till min kännedom kommit 34 svenska ex. av *S. caesareus* och 45 ex. av *parumtomentosus*. Hos oss skulle sålunda, om man vågar döma av dessa siffror, den senare arten vara den allmännare. I Finland däremot skulle *S. parumtomentosus* saknas, i det att de av DEVILLE granskade, av R. KROGERUS meddelade ex. uteslutande äro *caesareus*. Närmare undersökningar torde dock helt säkert ådagalägga, att båda arterna där förekomma, liksom i Danmark, därifrån de sänts till DEVILLE av V. HANSEN.

Då enligt GRILLS katalog »*Staphylinus caesareus*» skall förekomma Sk.—Lpl., återstår att fastställa, vilken av de båda arterna det gäller, eller om det gäller bägge.

Alla tre arterna voro urskilda redan av GYLLENHAL. Såsom framgår av beskrivningarna (Insecta Svecica, Tomi I, Pars II, Skara 1810, sid. 293—296) är hans *S. erythropterus* = *parumtomentosus* STEIN, hans var. *c* = *caesareus* CED. och hans *castanopterus* = *erythropterus* L.

* * *

Sedan ovanstående skrivits, finner jag, att frågan om *S. parumtomentosus*' självständighet som art behandlats i utländska entomologiska tidskrifter. I Deutsche Ent. Zeitschr. 1927, sid. 152 skriver nämligen PAUL DELAHON: »*Staphylinus parumtomentosus* STEIN ist nach JOS. MÜLLER (Col. Centr.-Bl. I p. 6) sicher sp. dist.»